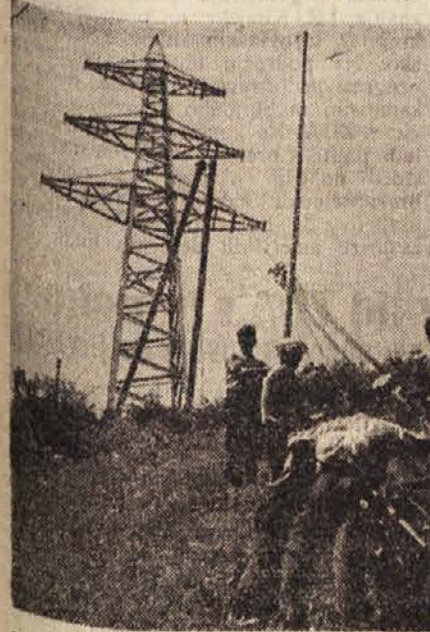

Kolektiv „Elektroprenosa“ je v preteklem letu zgradil 350 km vodov visoke napetosti

Gradbeno montažno podjetje »Elektroprenosa« je edino podjetje v LRS, ki gradi kot zvezno podjetje daljnovode in razdelilne postaje visoke napetosti. Tako izvršuje »Elektroprenosa« v okviru zveznega petletnega plana kapitalno graditev za industrializacijo in elektrifikacijo prvenstveno važnih objektov.

Postavljanje visokonapetostnih daljnovodov je nad vse težavno in zahteva dobre strokovne kadre. — Lani so proglasili 165 udnarikov, to je približno 23% povprečno zaposlenih delavcev

godnem hribovitem terenu, je bila končana, delovno silo pa je bilo možno že poslati v pomoč montažnim delom na 67 kilometrov dolgi trasi Bovec—Idrija in 24 km dolgi trasi daljnovoda Sežana—Crni Kal.

Aprileki zmagi je sledila nova, ko so bila zaključena montažna dela na 35 kV daljnovodu Bovec—Idrija. Ze 11. junija 1949 pa je »Elektroprenosa« z dovršitvijo 70 km dolgega daljnovoda Maribor—Varaždin sprostil novo delovno silo in oja-

Da bi se sprostil delovna sila tudi na gradbišču Sežana—Crni Kal, so tudi tu hiteli z zaključnimi deli na tem vodovodni, ki je pomemben za novosvobodene kraje Primorske, ki so tako stodstotno priključeni na energetske sistem slovenskih elektrarn in tako neodvisni od eventualnih ovir, ki bi nastale pri prejemu energije iz razdelilne postaje na Opčinah, ki spada pod STO.

Tako so bila tudi dela na 50 kV daljnovodu Sežana—Crni Kal v septembru 1949 dovršena in se je vsa delovna sila osredotočala za dovršitev 37 km dolgega omrežja, važnega za povezavo soških elektrarn z omrežjem Slovenije.

Brigade, ki so končale delo na vodih Maribor—Dravograd in Maribor—Varaždin, Bovec—Idrija in Sežana—Crni Kal, so podvojile svojo vneto in tudi tu dosegle pomembne delovne uspehe. Vsi delavci so delali po brigadnem načinu dela in vsakodnevno prekoračevali normo. Ze 10. oktobra 1949 je bila tudi ta bitka zmagovita. Prva velika turbina na Soči je pričela oddajati svojo energijo proti Ljubljani. Tako so se priključile primorske elektrarne na omrežje ostalih slovenskih elektrarn.

Konec decembra 1949 so bila končana vsa gradbena in montažna dela in stavljen je bil v pogon 35 kV daljnovod Bitnje—Radovljica. S tem je bila dana možnost takojšnjega izkoriščanja električne energije in novozgrajene HC Savice. V drugi polovici lani so bila dovršena tudi gradbena dela glavnih zbiralnic, daljnovodnih in transformatorskih portalov 110 kV TP Strnišče ter montaža RTP Novo mesto, Guštanj in Nova Gorica, kolikor so bila po planu 1949 dela predvidena.

Za vsa ta dela, ki po začasnih situacijah predstavljajo vrednost skoraj 200 milijonov dinarjev, je bilo izvršenih nad 800.000 norma-ur. Za stalno prekoračenje norm in zaradi izredne vnetosti pri delu je bilo v letu 1949 razglašanih na vseh gradbiščih 165 udnarikov, kar znaša približno 23% povprečno zaposlenih delavcev. V letu 1949 je bilo tako novo zgrajenih odnosa dokončanih 350 km visokonapetostnih vodov in s tem znatno izpopolnjena električna mreža v Sloveniji.

Kljub veliki planski nalogi kapitalne graditve pa je »Elektroprenosa« prekoračil tudi postavljen plan strokovnega dviga svojih kadrov. Z uspehom je zaključil dva, po tri mesece trajajoča tečaja, s katerima je bilo usposobljenih 67 delavcev za strokovna dela pri gradnji prostih vodov visoke napetosti. Iz tečajev je prišlo 29 brigadirjev, polkvalificiranih elektromonterjev in 38 delavcev je opravilo predpisane izpite za kvalificirane delavce elektromonterske stroke, kar bo nov dvignilo delovno sposobnost za izpolnjevanje planskih nalog letos.

Ing. Zupanc.

Maršal Tito sprejel predstavnike Zveze skladateljev Jugoslavije

Beograd, 15. februarja. — Včeraj dopoldne je maršal Tito sprejel predstavnike Ustanovnega kongresa Zveze skladateljev Jugoslavije, predsednika Zveze Stevana Hristića, generalnega sekretarja Oskara Danona, podpredsednika Milenka Živkovića, Matijo Bravničarja, Mila Cipro in člana odbora Sijepana Šuleka, Frana Lhotko, Cvetka Rihtmana in Todorja Svelovskega.

Maršal Tito se je danes razgovarjal s člani delegacije, zanimal se je za delo kongresa in prizadevanje naših skladateljev, da s glasbenimi deli prikažejo življenje in stremeljenja narodov nove Jugoslavije.

Istrski boksit. V Rovinju ga nakladajo na ladje in odvažajo v tovarne aluminija

IZ DANASNJE STEVILKE:

Kolektiv »Elektroprenosa« je v preteklem letu zgradil 350 km vodov visoke napetosti
O »čiščenju« v Komunistični partiji Zahodne Nemčije
Protestno pismo predsedstva centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije Svetovni sindikalni federaciji
Božičev »Umik« v mariborski Drami
Fizkultura — Šah — Dopisi

Tri milijone dinarjev prihranijo v Velenju z novim načinom zlaganja kop za kuhanje polkosa

Lani so pri velenjskem premogovniku začeli uspešno izboljševati (po-žlahntjevat) lignit. V ta namen so postavili posebne peči in v njih »kuhali« lignit v ksilitni polkoks. Pri tem delu je predvsem sodeloval rudarski strokovnjak Alojz Osojnik, ki je bil lani marca premeščen v Velenje s posebno nalogo, da postavi peči za kuhanje polkosa. Spočetka so premoški kuhali po več tednov. Doslej je bilo treba za kopo 50 ton 30 dni, preden je bil proces končan. Tako počasni način izboljševanja lignita ni imel večjega gospodarskega pomena. Zdaj pa je Osojnik izboljšal način pridobivanja polkosa tako, da kuhajo 150 do 500 ton premoša samo 10 do 12 dni. To je največjega pomena za plemenitenje lignita, ne le da se je proces pridobivanja polkosa zelo pocenil. Proizvodnja se v primeri s prejšnjim načinom petkrat poveča. Na dneh po novem načinu kuhanja prihranijo poldrug milijon dinarjev in

prav tako 1,5 milijona pri gorivu, ki ga potrebujejo za kurjenje v pečeh. Prihranek torej znaša 3 milijone din. Za kuhanje ne uporabljajo več peči, ampak posebne kope.

Za nove kope, v katerih posledje kuhajo polkoks, so potrebne le malenkostne investicije, medtem ko je poprej postavitev peči terjala 10 milijonov din. Po novem načinu je zlaganje kop preprosto, tako da delo lahko opravi vsak delavec, medtem ko so pri prejšnjem načinu kuhanja polkosa morali sodelovati strokovnjaki. Velikega pomena je tudi, da za kurjenje novih vrst kop s pridom uporabijo vsak lesni odpadke.

Uprava premogovnika v Velenju je poslala načrt in tehnični opis novega zlaganja kop na pristojna mesta v Beograd in Ljubljano. Novi način zlaganja kop bodo mogli z največjim pridom uporabiti pri gozdnih upravah, da bodo iz lesnih odpadkov, tudi iz vejčja do 5 mm debeline, kuhali oglje. Osojnik še izdeluje načrt, da bodo mogli od kop pridobiti ves katran, ki ima še večjo vrednost kakor oglje.

Uprava velenjskega premogovnika je nagradila Osojnika za njegov izum z 10.000 din.

Trikrat več gospodarskih poslopij kakor lani bodo letos gradile obdelovalne zadrage

Obdelovalne zadrage so za letos planirale, da bodo zgradile trikrat več gospodarskih poslopij kakor lani. Zgradile bodo nad 3000 velikih hlevov za govejo živino in konje, okrog 1200 kokošnjakov več kakor lani. Razen tega bodo zidale svinjake, ovcarnike, skladišča itd. V Makedoniji bodo zidali gospodarska poslopja, ki jih potrebujejo v zvezi s pridelovanjem tobaka, v republikah, kjer je razvito sadjarstvo, kakor n. pr. v Sloveniji, pa bodo zgradili »silnice in druge obrate za predelovanje sadja. Za zgraditev gospodarskih poslopij bodo zadrage prejele veliko podporo države. Letošnji kredit je trikrat večji od lanskega. Za zadrage domove in gospodarska poslopja je zagotovljeno boljše gradivo (les). Zadrage, ki nimajo gozdov, bodo prejemale les iz državnega sektorja. Za žganje opeke in apna bodo prejele 11.000 ton premoša.

Da bodo zadrage mogle uspešno izpolniti obsejni plan kapitalne graditve, morajo začeti že zdaj pripravljati gradivo. Letos je tudi mnogo obsejnejši plan industrijske kapitalne graditve, zato bo potrebno po gradivu iz republikah in zveznih virov zelo velika. Zaradi tega si bodo morale zadrage priskrbeti kar največ gradiva iz lokalnih virov. Gradbeni načini morajo biti čim bolj prilagojeni lokalnemu gradivu, tako da bodo n. pr. v Vojvodini, kjer ni gozdov, uporabljali čim bolj opeko, v pokrajinah, kjer je dovolj kamna in lesa, to gradivo itd.

Lani je zadrugam pri gradbenih delih zelo primanjlovalo ljudi. Letos naj množične organizacije nudijo zadrugam več pomoči. V Sloveniji so frontne organizacije vnesle v svoje plane obveznost, da bodo stalno med letom pomagale obdelovalnim zadrugam pri kapitalni graditvi.

Odlikovanci PTT službe v Postojni

V nedeljo je bil v Postojni redni občni zbor sindikalne podružnice uslužbenec PTT, na katerem so obravnavali dosežanje uspeha in napake PTT službe v okraju Postojna.

Na tem zboru je bila prav velikega pomena tudi nagraditev poedinih uslužbenec, ki so se posebno izkazali s svojim dosedanjim delom na vseh sektorjih službenega in političnega delovanja. Kot prvi je bil odlikovan tovariš Slavko Korčec, sef tehnične službe na pošti v Postojni. On je v razmeroma zelo kratkem času, s minimalnim materialom upostavil telefonsko-telegrafsko zvezo z vsemi važnimi kraji na Primorskem. Vsa strokovna dela pri tem je izvršil popolnoma sam, zato je izključno njegova zasluga, da je tudi v gorški oblasti vzpostavljena brezhibna TT zveza. Poleg dela v sami službi, se tovariš Korčec odlikuje tudi po svojem političnem delu, kjer se udejstvuje zelo agilno. Kot predan član KP in sekretar partijske celice se posebno odlikuje pri politični ter tudi strokovni vzgoji novega kadra. Za svoje vestno in požrtvovalno delo na vseh področjih udejstvovanja je bil odlikovan z Redom dela III. stop-

nje ter 2000 dinarjev denarne nagrade. Druga odlikovanka je tov. Helena Dekleva, ki je pri delu tudi izredno požrtvovalna. Tov. Dekleva je upravni-ka pošte v Sentpetru na Krasu ter ima opravka z ogromnim prometom, ker se ravno na njenem službenem mestu odpravlja ves poštni promet za Pulj, Reko in Trst. Kljub svoji 35 letni službi pri pošti se je popolnoma prilagodila današnjemu času in potrebam, kar pri drugih uslužbenecih z istimi leti še ni opaziti. Velike zasluge ima tudi pri vzgoji novega kadra, saj je od 1946. leta, odkar je v Sentpetru, vzgojila že več kot 12 novih moči ter jih usposobila za samostojno delo. Tovarišica Dekleva je bila že v stari Jugoslaviji vedno v odborih naprednih delavskih sindikatov, kjer se je prekalila v zavestno borko za delavske pravice. Leta 1918, ko je bila Primorska zasedena od Italijanov, so jo iz odpuščili iz službe, zato je bila prisiljena iskati službo v Jugoslaviji. Leta 1941 je bila nastavljena kot upravni-ka pošte v Gor-njem Gradu. Po prihodu Nemcev se je napotila domov v Vremski Britof na Primorskem, kjer je takoj začela delati z OF. Postala je ena prvih tajnic odbora AFŽ na okupiranem primorskem ozemlju. Po osvoboditvi pa se je takoj zopet javila v službo, ter je bila nameščena v Ljubljani.

Za svoje požrtvovalno in predano delo so bili poleg teh odlikovanj še tovarišica Vovk Albina, Florjančič Ivanka, Humar Bruno in Saksida Jože — vsi z medaljo dela.

Tudi rudarji v Hrastniku sklepajo delovne pogodbe

V rudniku Hrastnik je že 95,72% delavstva sklenilo delovne pogodbe. Pri tem je razveseljivo to, da je 65,8% delavstva sklenilo stalne delovne pogodbe, s čimer je dokazalo, da pravilno pojmuje pomen premoša pri zgradnji socializma. Plan sklepanja delovnih pogodb bo izvršen 100% do 20. t. m., za kar so bile dane obveze na zadnji partijski in sindikalni konferenci.

1948. Razsežnost dejavnosti podjetja nam prikaže števeček oddaljenosti posameznih gradbišč »Elektroprenosa« z direktijo kot centralnim vodstvom vseh gradenj, ki je znašalo v letu 1949 2561 km.

»Elektroprenosa« v letu 1949. svoje planske naloge ni le dosegel, ampak celo prekoračil, če upoštevamo njegovo aktivno sodelovanje in pomoč sorodnim podjetjem izven območja svoje republike (Kruševac—Rankovićevo, Doboj—Lukovac) in sodelovanje delovnega kolektiva pri delih drugih podjetij kot: impregnir-nica v Hočah, HC Savica, betonarna v št. Petru ob Savinji, EMD v Crnučah, ELKO Tezno. Splošna Maribor, TP Radovljica itd.

V januarju do polovice aprila 1949 je podjetje v glavnem izvrševalo pripravljala dela za zgraditev 110 kV daljnovoda Plave—Doblar—Crnuče, 50 kV daljnovoda Sežana—Crni Kal, 110 kV daljnovoda Maribor—Dravograd in Maribor—Varaždin.

Ze 23. aprila 1949 je delovni kolektiv »Elektroprenosa« elavil prvo zmagovito leto, ko je deset dni pred rokom dogradil daljnovod 110.000 voltov napetosti Maribor—Dravograd v dolžini 48 kilometrov. Izredno terensko težava gradnja, ker poteka večji del t. po

čil tempo dela na primorskem delu graditve daljnovoda.

Na vseh teh uspešnih dograditvah so bile prirejene delavcem in uslužbenecem slovesnosti, na katerih so bile razdeljene nagrade in razglašeni udnariki. Uspeh za uspehom je dajal delovnemu kolektivu novih pobud k nadaljnjim bitkam za izpolnitev še ostalih planskih nalog.

Paralelna priključitev primorskih elektrarn na omrežje ostalih slovenskih elektrarn je terjala še hitrejši tempo del. Zemeljska dela, krčenje gozdov in kopanje jam, pri katerih so sodelovali tudi frontovci, so bila v glavnem dovršena. S tekmovanjem med školjeloškimi in primorskim sektorjem za zgraditev betonskih in lesenih stebrov je bilo delo uspješeno. To je bilo potrebno zaradi izredno kratkega roka za dovršitev daljnovoda, ki poteka po strmih terenu ob velikih višinskih razlikah in zahteva zelo velike napore. Na skoraj nepristopna mesta je bilo treba po 87 km dolgi trasi raznesti okrog 45 desetonskih vagonov cementa 1100 kub. m gramoza, 1400 kub. metrov lesa in nekaj sto ton drugega materiala. Zaradi nepristopnih točk je bilo potrebno zgraditi žičnico in po njej dostavljati gradbeni ekipi potreben material.

Delovni kolektiv tovarne Anhovo bo tudi letos vložil vse svoje sile za izpolnitev plana

Prejšnji teden so imeli v tovarni cementnih izdelkov in salonita v Anhovem sindikalni občni zbor.

V referatih in pozneje v diskusiji so delegati ugotovili, da je delovni kolektiv od zadnje letne skupščine dosegel prav lepe uspehe. Lani je bila, kljub temu, da je stal obrat zaradi pomanjkanja električnega toka 62 dni popolnoma brez obratovanja, izpolnjen plan v cementu s 100,15 odstotki. Plan proizvodnje salonita pa je bil kljub pomanjkanju surovin izpolnjen 120,24 odstotno.

Tudi letos se obeta težka borba za izpolnitev plana. Največje težave so se pojavile zopet zaradi pomanjkanja električnega toka, saj so že v januarju stali vsi stroji 24 dni, ker ni bilo toka, vendar bo delovni kolektiv s pravilno organizacijo del in socialističnim tekmovanjem skušal čimprej nadomestiti tudi to škodo, ki je nastala v tovarni.

Sindikalna podružnica je že lani pravilno pristopila k delavcem zlasti po vprašanju tolačenja borbe za večjo storičnost v produkciji. Tako jim je uspelo,

da so dvakrat organizirali tekmovanje po Sirotanovičevem načinu, kjer so se posebno izkazali delavci pri pečeh in v kamnolomu, ki so stalno presegali normo za nad 70%. Posebno se je odlikovala brigada pečarjev pod vodstvom brigadirja Ivana Borštnika. Tej sta sledili brigadi Mihe Mavriča in Franca Kodelja. Zato je tudi število udnarikov v tej tovarni prav lepo. Samo lani je bilo razglašanih 138 udnarikov. Krivda, da ni bilo razglašanih več udnarikov, je bila na tem, da se je vodilo premalo kontrole nad delom posameznikov, ter se je udnarike proglašalo le ob večjih praznikih.

Velika pridobitev tovarne Anhovo je bila v zadnjem času zlasti izboljšanje novega obrata, v katerem izdelujejo iz odpadkov papirja, ki ga je dovolj, lepenko. Inicijativno za ta proizvod je dal tov. inž. Gosak in po njegovih načrtih so izdelali tudi vse potrebne naprave. Sedaj izdelajo na dan približno 1000 kg lepenke.

Ob zadnji razglasitvi udnarikov je delovni kolektiv tovarne Anhovo sprejel tudi važne sklepe o tekmovanju na čast volitev v Zvezno skupščino. Napovedali so tekmovanje tudi vsem ostalim kolektivom cementne industrije v Jugoslaviji.

Na občnem zboru je delovni kolektiv sprejel še več važnih sklepov za samo izboljšanje proizvodnje, pravilno vzgojo novega kadra, dvig kulturnopolitičnega nivoja delavstva ter pomoč delovnemu ljudstvu na vasi z različnimi prostovoljnimi akcijami itd. Razen tega bodo skrbeli tudi za boljše preskrbo delavstva, za razbremenitev zaposlenih mater pa bodo čimprej ustanovili Dom igre in dela ter otroške jasli.

Izboljšana električna razsvetljava traktorjev

Na kmetijski strojni postaji v Valpovem imajo večino traktorjev znamke MAM. Lani na teh traktorjih so se pogosto kvale delavci. J. Hartman izboljšal električno razsvetlavo na traktorjih. Po njegovi preureditvi bo zdaj mogoče brez vsakega truda med delom izmenjavati varovalke in luč takoj popraviti, česar prej ni bilo mogoče.

Istrski delavci ogorčeni zavračajo nesramna obrekovanja stavkovnega odbora v Trstu

Koper, 15. febr. Po vsem okrožju so bili večer sestanek in zborovanja, na katerih je delovno ljudstvo po vaseh in tovarnah protestiralo proti nesramnim obrekovanjem kominformističnih in rumenih sindikalnih voditeljev, ki sestavljajo stavkovni odbor v Trstu. Ti obrekovanja, da je pomoč, ki jo je poslalo delavstvo istrskega okrožja stavkajočim tržaškimi delavcem, bila nasilno zbrana, da so bila živila, ki so bila poslana v Trst, iztrgana iz ust sestradanega in zatiranega prebivalstva cone B in podobno.

Delavci so ogorčeno protestirali proti tem lažem voditeljev stavke, ki si prizadevajo, da bi zaslepili tržaško delavstvo in mu prikazali veliku pomoč delavstva istrskega okrožja kot nekakšno špekulacijo. Delavci obnem protestirajo proti ravnanju angloameriške vojaške uprave, ki na vse načine preprečuje, da bi živila, ki so jih poslali v Trst delavci istrskega okrožja, pravočasno razdelili stavkajočim.

Zborovanja se nadaljujejo tudi danes. Delavstvo v tovarni Arrigoni je poslalo večerjavni stavkovnemu odboru v Trst protestno resolucijo, v kateri je med drugim rečeno:

»Za dalj časa poznamo načine, ki jih uporabljajo sedanjí voditelji stavke, pa naj bodo to vidaljevci ali pa zastopniki Delavske zbornice. Ti ljudje potvarjajo dejstva in širijo laži. Zato se ne čudimo odgovoru, ki ga je stavkovni odbor poslal odboru za pomoč stavkajočemu delavstvu. Po svoji vsebini odgovor kaže, da so ga sestavili ljudje, ki niso v tej stavki pripravili nastopiti v obrambo delavstva, marveč hočejo stavki vzeti njeno silo.«

Resolucija pravi nadalje:

»Ni potrebno, da se skrivate za izraze, kot je na primer ta, da živil ne morete sprejeti, ker da so iztrgana istrskim delavcem, ki živijo v brezupnih razmerah. Znano je, da trpijo lakoto tisoči brezposelnih v Trstu in da trpijo pomanjkanje tudi tisti, ki so zaposleni. Medtem pa si delavstvo v istrskem okrožju po zaslugi ljudske oblasti in zaradi skupnih delovnih naporov vsak dan izboljšuje življenjske pogoje.«

Dalje resolucija pravi:

»Morda vam, ki ste voditelji stavke, ne ugaja, da naši delavci izražajo solidarnost s tržaškimi delavskimi razredom, toda prepričani smo, da mislijo tržaški delavci povsem drugače.«

Podobno resolucijo so poslali delavci tovarne pohištva in metel »Stil« iz Koprca, iz tovarne za opako »Nardoni« iz Isole in od drugod. V svojih resolucijah delavci pričajo, da je v istrskem okrožju zagotovljen kruh vsem delavcem. Tu ni brezposelnosti. Delavci pravijo:

»Smatrali smo, da smo dolžni ta svoj kruh deliti z delavci iz Trsta, da jih s tem podpremo v njihovi borbi proti izkoriščevalcem za izboljšanje življenjskih pogojev. Tako danes, kakor vedno, bomo solidarni s tržaškimi delovnimi ljudstvom, ki se bori za svoje pravice.« Resolucija končuje: »Vi niste upravičeni odklanjati našo pomoč v imenu tržaškega delavstva.«

15. februarja popolno se je končala splošna stavka, nadaljevala pa se bo stavka industrijskih delavcev

Trst, 15. febr. Danes med 16. in 17. uro so se zbrali stavkajoči delavci pred poveljstvom vojaške uprave in izražali svoje ogorčenje nad tem, ker vojaška uprava še zdaleč ni izdala dovoljenja za razdelitev živil, ki ga je zbralo za stavkajoče delovno ljudstvo jugoslovskega področja tržaškega ozemlja.

Delavci so med drugim zahtevali, da sprejme polkovnik Marshall delegacijo. Ta je po dolgem odlašanju dovolil, da sprejme enega delegata in potrdil, da se brez izvršitve cele vrste formalnosti živil ne sme deliti. Delegat je predložil polkovniku številne resolucije delavcev in delavci iz raznih podjetij, v katerih se zahteva takojšnje dovoljenje za razdelitev živil.

Danes zjutraj je bilo na dvorišču Delavske zbornice 3. zborovanje stavkajočih, odkar traja stavka. Kominformist Radich je poudaril, da gre pri tej stavki za solidarnost s tako imenovano nacionalno organizacijo v Italiji.

Okoli polne se je na trgu Goldoni zbralo precejšnje število stavkajočih, katere je policija začela na precej mi način razganjati. Stavkajoči so šli v sprevedu po mestu tudi popoldne, ko jih je začela policija oblitati z mrzlo vodo.

Stavkajoči delavci so zelo nezadovoljni s potekom stavke. Vedeli so, da gre za povišanje 60 lir draginske doklade, toda mnogi so mislili, da gre za povšek z retroaktivno močjo. Sedaj pa, ko so sindikalni zastopniki sklenili posebne sporazume s malimi industrijci za 56 lir poviška na dan od tistega dneva, ko bodo šli delavci spet na delo, jim je šlo postalo jasno, kako nesramno so jih sindikalni voditelji opeharili.

Večraj se bila v Uradu za delo vojaške uprave pogajanja med zastopniki velikih industrijcev in sindikalnih organizacij. Vojaška uprava je predlagala, da se delavcem izplača 2000 lir nagrade in 5000 lir predujma na morebitne poviške,

če pa teh poviškov ne bodo dobili, bodo morali denar vrniti. Poleg tega je vojaška uprava predlagala, da dajo delavcem predujem za 6 dni plačanih počitnic. Ker bi vse to značilo manj kot omih borih 56 lir na dan, so seveda morali sindikalni zastopniki to ponudbo odkloniti.

Stavkajoči vztrajajo na tem, da morajo veliki industrijci skleniti sporazum na štiri osnovi, kakor so ga že sklenili mali industrijci, to je za 5 lir smešno nizkega poviška draginske doklade.

Obe vodstvi sindikalnih organizacij, ki sta se eestali danes popoldne, sta sklenili, da splošna stavka, ki je pričela večerjavni popolno, preneha danes popolno, nadaljuje pa se stavka industrijskih delavcev tako, kot pred razglasitvijo splošne stavke.

SLIKA IZ TRSTA

Mladina Slovenske Koroške protestira

proti izključitvi LMJ iz Svetovne federacije demokratske mladine

Celovec, 15. februarja. Zveza mladine Slovenske Koroške je poslala pismo tajništvu Svetovne federacije demokratske mladine, v katerem protestira zaradi nedavnega sklepa izvršnega odbora, da se Ljudska mladina Jugoslavije izključi iz SFDM.

»Po tem sklepu,« je rečeno v pismu, »prihajajo naši organizirani vodni delavci do prepričanja, da SFDM pozablja svoje poglavitne naloge — borbo proti imperialističnemu izkoriščanju, borbo za boljše bodočnost delovnih ljudi, in da vse bolj postaja orožje protijugoslovske politike vodstva ZSSR.«

Nova kršitev mirovne pogodbe glede Trsta

Trst, 15. februarja (Tanjug). Dva visoká italijanska funkcionarja Angelo Rivera in Francesco Vitanza sta prevzela funkcije državnega tožila in prvga predsednika apelacijskega sodišča v Trstu. Ta italijanska funkcionarja je imenovala italijanska vlada lani decembra v soglasju z angloameriško vojaško upravo v Trstu, kar nasprotuje določbam mirovne pogodbe z Italijo.

Anketna komisija OZN v Eritreji

Asmara, 15. febr. (Tanjug.) Londonski radio poroča, da je pričela v bivši italijanski koloniji Eritreji z delom anketna komisija Združenih narodov. Po sklepu Generalne skupščine OZN mora komisija ugotoviti želje prebivalstva glede na bodočo upravo Eritreje.

Avstralska vlada zahteva izključitev komunistov iz sindikatov

Canberra, 15. febr. (Tanjug). Avstralski radio sporoča, da so na sestanku predsednika vlade Menziesja s predsednikom glavnim tajnikom avstralske Generalne konfederacije dela razpravljali o vladnem predlogu, da se iz sindikalnega vodstva izključijo člani Komunistične partije. Sindikalni voditelji so odklonili to zahtevo z obrazložitvijo, da je nemogoče izključiti izvoljene sindikalne funkcionarje zaradi njihovega političnega prepričanja.

Zadnje vesti

Sovjetska zveza in LR Kitajska sta sklenili pogodbo o prijateljstvu, zavezništvu in medsebojni pomoči

Moskva, 15. februarja. Moskovski radio poroča, da je bila med SZ in LR Kitajsko sklenjena in podpisana pogodba o prijateljstvu, zavezništvu in medsebojni pomoči. Pogodba velja za 30 let. Podpisala sta jo sovjetski zunanji minister Višinski in kitajski zunanji minister Ču En Laj. V posebnem dodatku so našete obveznosti, ki jih s tem paktom prevzemata obe državi.

SZ se obvezuje, da bo ob sklenitvi japonske mirovne pogodbe, najkasneje pa do konca leta 1952 izročila Kitajski luko Port Arthur in Dairen. Prav tako bo SZ izročila Kitajski v tem roku transmandžursko železnico z vsemi napravami, brez odškodnine. Dalje bo nudila Kitajski kredit v višini 300 milijonov ameriških dolarjev za dobo let po znižani 1 % obrestni meri. Ako upoštevamo, da ima Kitajska 450 milijonov prebivalcev, potem znaša ta kredit samo 15 centov na enega prebivalca. Obe državi se potem

obvezujeta, da ne bosta pristopili k nobenemu bloku, ki bi bil naperjen proti eni izmed obeh pogodbenih strank. Pogodba ne omenja niti z eno besedico LR Mongolije, niti pokrajine Sinkiang.

Ob podpisu pogodbe sta podala Višinski in Ču En Laj izjavo, v kateri poudarjata pomen te pogodbe. Kitajska delegacija z Mao Ce Tungom, ki se nahaja še skoraj dva meseca v SZ, bo v kratkem odpotovala v Peking. Po objavi pogodbe je bil snoči v Moskvi banкет, ki sta se ga udeležila tudi Stalin in Mao Ce Tung.

Frankfurt. — Danes so se pričela v Frankfurtu pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Veliko Britanijo in Zapadno Nemčijo.

London. — V Lancaster House se je pričela danes ob 16. uri 250. konferenca namestnikov zunanjih ministrov. V londonskih javnih krogih pričakujejo, da bo konferenca odložena za nedoločen čas.

Progresivna stranka za priznanje LR Kitajske

New York, 15. febr. (Tanjug.) V zvezi z bližnjo letno skupščino progresivne stranke ZDA, ki bo 24. februarja v Chicagu, je tajnik ameriške delavske stranke in eden izmed voditeljev progresivne stranke Arthur Shuster izjavil, da bo ta skupščina pripomogla h krepitvi progresivne stranke in nadaljnemu združenju vseh poštenih Američanov na liniji borbe za mir, zoper oživitve nacizma v Nemčiji in zoper podpiranje generala Franca. Vrh tega bo progresivna

stranka organizirala kampanjo za priznanje LR Kitajske in pospeševanje in krepitve trgovinskih stikov z LR Kitajsko. Na področju notranje politike bo progresivna stranka izdelala načrt za kampanjo za obrambo državljanov pravic v ZDA. Na koncu je Shuster obsodil tudi politiko predsednika Trumana, da ni storil nobenih ukrepov za zmanjšanje brezposelnosti kakor tudi ne nobenih ukrepov, da bi se izboljšale življenjske razmere ameriških delovnih ljudi.

Diplomatski predstavniki ZDA v Bangkoku razpravljali o sklenitvi regionalnih sporazumov na Daljnem vzhodu

Bangkok, 15. febr. Kako poroča AFP, so po uradnem komunikeju, izdanem v Bangkoku, razpravljali na konferenci diplomatskih predstavnikov ZDA na Daljnem vzhodu o gospodarskem položaju v državah Daljnega vzhoda. S tem v zvezi so razpravljali tudi o finančnih in gospodarskih vprašanjih, ki so postala prečja z izdajanjem 4. točke Trumanovega programa pomoči zaostalim področjem na narodna gospodarstva v tem delu sveta.

NA KONFERENCI SO RAZPRAVLJALI TUDI O POLOŽAJU V INDOKINI

Bangkok, 15. februarja (Tanjug). Na tajni konferenci ameriških diplomatov na Daljnem vzhodu, ki je v Bangkoku, so razpravljali 14. t. m., kakor je zvedel denik United Pressa — o položaju v Indokini. O položaju na tem področju je poročal prvi sekretar ameriškega veleposlanstva v Saigону. Udeleženci konferen- e odjajo, da je postala Indokina sod- smodnika v Aziji in da je položaj na tem področju postal naper zaradi nedavnega ameriškega priznanja Bao Dajeve vlade in priznanja Ho Chi Minhove vlade po ZSSR in LR Kitajski. V uradnem sporočilu, izdanem po prvem dnevu zasedanja, ni problem Indokine posebej omenjen. Zaskrbljenost ameriških diplomatov zaradi položaja v Indokini naglašajo tudi današnje časopise v svojih komentarjih.

Na sinočnji seji so razpravljali tudi o trgovinskih odnosih med Japonsko in azijskimi državami na eni strani ter Japonsko in ZDA na drugi strani, kakor tudi o vprašanjih sklenitve pogodbe z Japonsko. V komunikeju so dodajali, da so na današnji seji razpravljali o možnosti sklenitve raznih regionalnih sporazumov na Daljnem vzhodu.

OPOZORILO VSEM OKRAJNIM ODBOROM OF

Republiška frontna volivna komisija opozarja vse okrajne frontne volivne komisije, da pohlitijo z urejevanjem predlogov kandidatur za Zvezni svet in Svet narodov.

Predloge vlagajo pri okrajnih volivnih komisijah okrajni odbori OF za kandidate za Zvezni svet, za Svet narodov pa vlagajo predlog pri republiški volivni komisiji IOOF Slovenije.

Ponovno opozarjamo, da morajo biti predlogi pripravljani točno tako, kot predpisuje zakon o volitvah. Zato naj okrajni odbori OF poleg podpisov predlogov za kandidature tudi pravočasno oskrbijo izjave kandidatov in namestnikov ter potrdila o njih vpisu v volivne imenike. Izjave, overjene od okrajnih so-

dišč, in potrdila morajo biti predložena v dvojniki. Izjave tovarišev, ki prebivajo v Ljubljani ali izven Slovenije, bodo pravočasno poslano okrajem.

Ker so nekateri okrajni napačno razumeli, kako se predlaga kandidatna lista za Svet narodov, ponovno poudarjamo, da mora predlog, katerega podpisuje najmanj 20 volivcev, vsebovati celotno kandidatno listo s tovr. Kardeljem kot nosilcem liste. Tudi teh 20 podpisov na predlogih celotne kandidatne liste za Svet narodov je treba overiti pri okrajnem sodišču ter poskrbeti, da bodo predlogi pravočasno poslani v smislu navodil oblastnih odborov OF

REPUBLIŠKA FRONTNA VOLIVNA KOMISIJA

(Nadaljevanje in konec)

O „čiščenju“ v Komunistični partiji Zahodne Nemčije

Westfalska največja in industrijsko najbolj razvita pokrajina Zahodne Nemčije.) V skupnem sklepu partijskega vodstva in pokrajinskega vodstva Severnega Porenja—Westfalske očitajo Hugu Paulu, da ni bil »dovolj buden«.

Hkrati s Hugom Paulom je moral odločiti vse partijske funkcije tudi Josef Schnappe, član sekretariata Partije v Severnem Porenju—Westfalski in namestnik glavnega urednika centralnega partijskega glasila »Freies Volk«. Nekaj dni pozneje je list »Kurier« poročal, da se preneslo „čiščenje“ tudi na pokrajinsko vodstvo Schleswig—Holsteina. Odslovili so ves rajonski komite Partije v važnem pristaniškem mestu Kielu in pri tem je moral odločiti vse funkcije tudi rajonski sekretar Fritz Lacke. »Kurier« je poročal, da je prišlo do tega ukrepa »v okviru potrebnega čiščenja Partije trockistično-titoističnih elementov«. Tudi predsednik KP za pokrajino Spodnja Saška Helmut Schmalz je bil lani v decembru pri moran odložiti svoje predsedniške funkcije. Enaka usoda je zadela tudi namestnika predsednika Partije v Posaarju in edinega partijskega zastopnika Posaarja v parlamentu Fritza Bessla. List »Neue Zeitung« je lani v decembru poročal, da je bilo v razmeroma kratkem času izključenih iz Partije 40 vodilnih komunistov, drugih 40 pa je moralo odložiti partijske funkcije.

SKRAJSANA POSLANICA IN »SKODLJIVO« PARTIJSKO GRADIVO

Konec decembra je bilo ostro napadeno uredništvo znanega komunističnega lista v Dortmundu »Neue Volkszeitung«, ker je skrajšalo poslanico partijskega vodstva, objavljeno za Stalinov rojstni dan. To dejstvo so ožigosali kot »politično napako«.

To pa še ni vse. 28. decembra je objavilo centralno glasilo doslej v zgodovini KP Nemčije neznan sklep, v katerem je vzgojno gradivo, ki ga je nekaj tednov prej objavila sama Partija, označilo za »škodljivo«. Gre za gradivo, ki ga je objavilo pokrajinsko vodstvo pod naslovom »Odkloni CK KP!«. To brošuro, ki jo je izdalo samo pokrajinsko vodstvo, so označili zdaj kot gradivo, »ki olajšuje sovražno dejavnost v Partiji«. V tem res edinstvenem sklepu je bilo takšno, da bi utegnoli zanesti v Partijo zmedo in zbežganost ter vplivati nanjo.« V sklepu je zlasti poudarjen očitek, da gradiva kominformovske resolucije skoraj sploh niso uporabili; v sklepu je tudi rečeno, da vsebuje omenjeno gradivo tudi argumente »Titove klike«.

V takšnem položaju je bila lani od 28. do 30. decembra konferenca partijskega vodstva (plenum CK) v Frankfurtu na M. Govor Maxa Reimanna na seji partijskega vodstva so objavili pod značilnim naslovom: »Temelji Partije so zdravi.« Zelo velik del govora je posvečen izključno »titoizmu«. Max Reimann je v začetku svojega govora poudaril tole: »Vsak ukrep Sovjetske zveze mora naneleti na odobravanje in podporo... delavcev in delovnih množic Zahodne Nemčije... Stališče do Sovjetske zveze je preizkušnja za vsakogar« (podčrtal jaz — W. L.).

Dejansko je prišlo letos januarja in februarja do nadaljnjih odslovtov in izključenj. 14. januarja je pokrajinsko vodstvo Partije v Hamburgu objavilo, da je moral član pokrajinskega vodstva ter voditelj oddelka za pokrajinsko politiko in predstavnik Partije v hamburškem občinskem svetu Walter Möller odložiti

KOMENTARJI NEMŠKEGA TISKA O ČIŠČENJU V PARTIJI

Vsa gonja proti »titovcem« in čiščenje v KP Zahodne Nemčije sta seveda zbudila velik odmev v nemških listih. Čeprav je meščanski in socialdemokratski tisk presojal dogodke v KP Nemčije s stališča senzacije in čeprav je ta proces v komentarjih teh listov navajal ljudi k najrazličnejšim špekulacijam, vendar je bil v nekaterih, čeprav maloštevilnih primerih, storjen poskus, da bi ljudje razumeli smisel teh dogodkov. Tako n. pr. je »Frankfurter Rundschau« 5. januarja t. l. pisala o tem: »Funkcionarje, ki so jih s to akcijo čiščenja izrinili, naj bi popolnoma zamenjali bivši vojni ujetniki, ki so šli skozi sovjetska politična taborišča.«

Na podobno stališče se je postavil tudi v Hamburgu izhajajoči list »Die Welt«, ki je lani 11. decembra v štanku pod naslovom »Nemški titovci« pisal takole: »Ze dosedanjí obseg tega čiščenja nam narekuje sklepe, da je vpliv tako imenovanega titoizma že zdaj zelo velik. Ovdé bi bilo govorniti o tem, da tu ne gre za vplive, ki prihajajo iz Jugoslavije. Ne, tu gre za nekaj čisto drugega. Kakor v Jugoslaviji, Poljski in Madžarski, tako bodo pošteni komunisti tudi v Zahodni Nemčiji prišli do spoznanja, da odredb Kremlija ni mogoče spraviti v sklad z

interesi napredka njihovega lastnega ljudstva.«

NEKAJ SKLEPOV

Ni skoraj nobenega upanja, da bi se čiščenje blizalo koncu. Nasprotno, številne vesti dokazujejo, da se bo čiščenje razširilo in zaostri. Prav tako je skoraj nemogoče oceniti vse tiste vesti, ki jih širijo skoraj vsi nemški in celo nekateri širji listi, češ da grozi celo samemu predsedniku Partije Maxu Reimannu nevarnost »čiščenja«. Edino, kar lahko zdaj rečemo o teh dogodkih, je tole:

1. Kakor v mnogih drugih državah (n. pr. v Avstriji in Norveški), tako je tudi podreditev KP Zahodne Nemčije zveze najnepolitičnim koristim Sovjetske zveze povzročila znatno zmanjšanje vpliva Partije med delavci in delovnimi množicami. Kar se je očitno pokazalo na volitvah.

2. Protislovje med koristimi revolucionarne borbe delovnih ljudi v Zahodni Nemčiji na eni strani in težnja Sovjetske zveze po politični premoči na drugi, spoznavajo zahodnonemški komunisti čedalje bolj, in to spoznanje prodira ne le v zavest članov Partije, marveč tudi v zavest višjih funkcionarjev.

3. Odkrito diskusijo o osnovnih vprašanjih, kakor n. pr. o odnosih med različnimi partijami in socialističnimi organizacijami in pravem stanju v Sovjetski stališča do Sovjetske zveze in Sovjetske politike, duše v Nemčiji na vse mogoče načine. Vse komuniste, ki žele takšno diskusijo, proglašajo za »sovražnike Partije« in »agente« in jih izključujejo iz Partije, kar pomeni, da ideološko obravnavajo zamenjavajo z administrativnimi ukrepi.

Dosedanjí razvoj nemškega — in ne samo nemškega — delavskega gibanja je že večkrat pokazal, da lahko posamezni »voditelji« s takimi ukrepi, čeprav začasno, zadre razvoj gibanja. Vendar pa so čez nekaj časa vedno pravočasno dale koristi gibanja kot celote. W. L.

Protestno pismo predsedstva centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije Svetovni sindikalni federaciji

Zveza sindikatov Jugoslavije je navšla v pismu centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije Svetovni sindikalni federaciji, v spomenici mednarodnemu delavskemu gibanju in svetovni demokraciji javnosti v številnih pismih, tiskovih in resolucijah posameznih jugoslovanskih sindikatov nešteto nepobitnih dejstev o pomenu, vloži, in aktivnosti svobodnega in razrednega sindikalnega gibanja v Jugoslaviji, kar doslej ni nihče poskušal s stvarnimi argumenti pobiti.

Nasprotno, posamezni voditelji Svetovne sindikalne federacije in posameznih sindikatov, ki so veljani v SSF, se nadalje napadajo Jugoslavijo, njen delavski razred in njeno razredno sindikalno gibanje. Predsedstvo centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije protestira proti tem napadom ter opozarja tajništvo SSF na naslednja dejstva:

1. Na II. nacionalnem kongresu Češkoslovaške je predsednik Svetovne sindikalne federacije Di Vittorio dejal, da voditelji Jugoslavije ponavljajo »proti naši SSF iste klevete, ki smo jih že poprej ališali od fašistov in najslabših reakcionarjev vseh držav«, ter je pristavil, da študi na nadalje goji upanje, da bodo jugoslovanski delavci v najkrajšem času napadli izdajalce z oblasti in z vodstva njihovih sindikatov.

Centralni odbor Zveze sindikatov Jugoslavije izjavlja ob tej priliki, da noben voditelj Jugoslavije ni nikoli napadel, še manj pa izrekel kako obrekovanje zoper Svetovno sindikalno federacijo. Taka neresnična trditve Di Vittoria je

popolnoma v skladu s celotno protijugoslovansko gonjo, ki se brez slehernih dokazov in dejstev »skriva za izmišljotinami in obrekovanji«.

Obžalovati je, da je predsednik SSF, ki bi moral paziti na svoje ravnanje in svoje izjave, uporabil tako nemoralne načine, in to proti sindikalni organizaciji, ki je soustanoviteljica Svetovne sindikalne federacije in ki se dosledno bori za uresničenje programa SSF.

Kar zadeva drugi del govora Di Vittoria, je razumljivo, da se ne more preprečiti, da bi ne gojil kakršnega koli nerealnega in nesmiselnega upanja. Dejstvo je, da je upanje in izjave Di Vittoria v popolnem nasprotju s težnjami in interesi delavskega razreda Jugoslavije, ki je enotno s sedanjim vodstvom Jugoslavije (se pravi z vodstvom iz narodno-osvobodilne vojne in ljudske revolucije) ter vplaga vse svoje sile v zgraditev socializma v svoji državi.

2. Konference strokovnih oddelkov SSF se prav tako izkoriščajo kot tribuna obrekovanje sindikatov Jugoslavije.

Na ustanovni konferenci Mednarodne zveze sindikatov kmetijskih in gozdnih delavcev, ki je bila v decembru 1949 v Varšavi, so sprejeli poziv za kmetijske in gozdne delavce sveta, v katerem je rečeno, da so v »fašističnih državah tipa Jugoslavije, Španije in Grčije opravili vse demokratične in sindikalne pravice delavcev in kmetov«.

Zasedanje predsedstva izvršnega odbora Mednarodne zveze sindikatov tekstilcev so izkoristili za krivičen in

neresničen napad na naše sindikate, katerih dejavnost so proglasili za »vohunsko-diverzantsko«.

Te očitne laži, ki jih stvarnost Jugoslavije in celotna dejavnost jugoslovanskih sindikatov nepobito demantira, o čemer se lahko kadar koli prepriča sleherni dobromišleč človek, vnovič dokazujejo, da se proti jugoslovanskim sindikatom uporabljajo navadne izmišljotine, ki nimajo drugega namena kot zaslepitev delavskega razreda sveta. To, da uporabljajo takšne »argumente«, vnovič dokazuje, da pri protijugoslovanski gonji posegajo po metodah in sredstvih, ki niso častna za voditelje delavskega razreda in ki nasprotujejo proletarski morali.

Hkrati s takim obrekovanjem zastopnikom jugoslovanskih sindikatov onemogočajo udeležbo na konferencah Mednarodne zveze sindikatov, da bi preprečili prodiranje resnice in mednarodno delavsko gibanje, o Jugoslaviji in o jedru spora med Jugoslavijo in ZSSR.

Centralni odbor Zveze sindikatov Jugoslavije opozarja, da tajništvo SSF ni storilo nobenih učinkovitih ukrepov, da bi se jugoslovanskim zastopnikom omogočila udeležba na omenjenih konferencah.

3. Na liniji in po naročilu organizatorjev protijugoslovanske gonje je tudi resolucija kongresa Enotnih sindikatov Trsta, ki so jo poslali Svetovni sindikalni federaciji. V tej resoluciji zahtevajo, naj se jugoslovanski sindikati izključijo iz Svetovne sindikalne federacije. Ta resolucija je nizkoten poskus izolacije in zapostavljanja jugoslovanskih sindikatov, ki so se vedno borili in ki se bodo tudi nadalje borili za mir in demokracijo, zoper vse zatiralce in izkoriščevalce, za močno enotnost mednarodnega proletariata.

Predsedstvo centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije zahteva od tajništva SSF, da zavrne in obsodi to nizkотно resolucijo, ki temelji na obrekovanjih in falsifikatih in more koristiti samo sovražnikom mednarodnega naprednega sindikalnega gibanja.

Centralni odbor Zveze sindikatov Jugoslavije opozarja Svetovno sindikalno federacijo, da takšno ravnanje proti socialistični Jugoslaviji in njenim sindikatom ne kompromitirajo samo organizatorjev teh prestopkov, temveč tudi resno rušijo ugled Svetovne sindikalne federacije in osnovno enotnost, ki jo je SSF določila v borbi za načela, formulirana v njenem statutu.

Popolnoma je razumljivo, da prikazovanje svetovni sindikalni federaciji in nacionalnim centralam takih klevet, falsifikatov in neutemeljenih napadov posameznih ljudi iz vodstva SSF in nekaterih nacionalnih central ne pomeni v nobenem primeru napad na Svetovno sindikalno federacijo, kakor bi to hoteli prikazati tisti, ki napadajo Jugoslavijo, temveč pomeni v resnici samo obrambo Zveze sindikatov pred obrekovanji in lažmi, s katerimi blatijo Jugoslavijo, njen delavski razred in njeno razredno sindikalno gibanje.

S tem, da ugotavlja gornja dejstva, želi glavni odbor Zveze sindikatov Jugoslavije, da se onemogoči poskus izkoriščanja SSF kot orodje nečestne, nepravične in nemoralne gonje proti državi, katere ljudstvo si prizadeva za delavskim razredom na čelu z vsemi svojimi silami, da bi dvignilo svojo državo iz zaostalosti, zgradilo socialistični red ter obvarovalo neodvisnost svoje domovine. Če se to ne bo zgodilo, nosijo odgovornost za kompromitiranje Svetovne sindikalne federacije tisti, ki se za to zavzemajo in podpirajo ter vmešavajo SSF v nemoralno protijugoslovansko gonjo.

S protesti zoper taka obrekovanja in zahtevami, naj tajništvo SSF obsodi take napade oziroma stori ukrepe zoper ponavljanje podobnih obrekovanj odgovornih činteljev SSF, goji centralni odbor Zveze sindikatov Jugoslavije upanje, da bo vodstvo SSF našlo ljudi, ki se bodo zavedali svoje odgovornosti in vloge. SSF mora nadalje preprečiti vse poskuse zlorabe imen in ugleda Svetovne sindikalne federacije v borbi zoper neodvisnost in svoboden razvoj Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Predsedstvo centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije,

POKOJNINA in INVALIDNINA po novem zakonu o socialnem zavarovanju

Največja pridobitev, ki jo prinaša novi zakon delavskemu razredu, je nedvomno ta, da dokončno odpravlja kapitalistično zavarovalno načelo, po katerem se vsteva za pokojnino samo čas pokojninskega zavarovanja in ga nadomešča s socialističnim, ki priznava za pokojnino ves čas zaposlitve od 14. leta starosti dalje. Pomembnost te spremembe je najbolj razvidna iz dejstva, da je bilo pokojninsko zavarovanje za okoli 700.000 delavcev stare Jugoslavije uvedeno šele s 1. septembrom 1937 in zaradi tega velik del zavarovancev ni mogel doseči predpisane pokojninskega staža. Zato so mnogi delavci uživali le minimalno pokojnino, čeprav so bili v delovnem razmerju nad 35 let.

Glede vračunavanja let za pokojnino vsebuje novi zakon med drugim tale važna določila:

Čas zaposlitve pred 1. decembrom 1918 se vsteva v pokojnino, če je bil zavarovavec po navedenem dnevu v službi tudi v Jugoslaviji (mišljene so zaposlitve v predaprilski Jugoslaviji).

Zavarovancem Slovenske Primorske in Istre se računa v pokojnino tudi čas zaposlitve v Italiji oziroma na okupiranem področju do 15. septembra 1947.

Dalje se računa za pokojnino čas, ki so ga zavarovanci prebili v vojnah v letu 1912—1918, ter čas orožnih vaj do leta 1941, s pogojem, da so bili že pred opravljanjem vojaških dolžnosti v delovnem razmerju.

Nadalje se priznava za pokojnino tudi čas, ki so ga zavarovanci prebili v NOV, na aktivnem in organiziranem delu v času narodno-osvobodilne borbe, ter čas, ki so ga prebili kot žrtve fašizma v zaporih, internaciji, prisilnem izseljeništvu, na prisilnem delu in v ujetništvu.

S posebnim ozirom na to, da so socialne pridobitve današnje družbeno-ekonomske stvarnosti plod nenehne revolucionarne borbe, ki so jo vodili od leta 1918 dalje ideji socializma globoko predani borci iz vrst delavskega razreda, se vsteva v pokojnino tudi čas, ki so ga zavarovanci prebili na ilegalnem delu v revolucionarnem gibanju ali na drugih dolžnostih v interesu revolucionarnega gibanja pred 6. aprilom 1941. leta.

Skladno s socialističnim načelom, po katerem naj tisti, ki skupnosti več daje, od nje tudi več prejema, je višina pokojnine odvisna od službenih let in velikosti plače.

Polno starostno pokojnino doseže zavarovavec, ko dopolni 55 let starosti in 35 let službe. Zavarovanka pa pridobi pravico do polne pokojnine, čim dopolni 50 let starosti in 30 let službe.

Pravico do delne starostne pokojnine si pridobi zavarovavec, ki je dopolnil 65 let starosti, zavarovanka pa, ko je dopolnila 55 let starosti, in sicer oba s pogojem, da sta v navedeni starosti dopolnila vsaj 15 let delovnega staža.

Višina delne starostne pokojnine se ravnava po številu let delovnega staža tako, da se prizna zavarovancem za 15 let delovnega staža 50% pokojnina, za vsako nadaljnje dovršeno leto delovnega staža pa se pokojnina zvišuje po določenih odstotkih.

Za priznanje invalidske pokojnine se zahteva za zavarovance mlajše od 50 let 5 letni, za zavarovance starejše od 50 let, pa 10 letni delovni staž.

Zavarovavec, ki je mlajši od 50 let in je izpolnil delovni staž 5 let, dobi invalidsko pokojnino v višini 50% pokojninske osnove. Če pa je zavarovavec starejši od 50 let in je izpolnil delovni staž 10 let ima pravico do invalidske pokojnine v višini 55% pokojninske osnove. Za vsako nadaljnje dovršeno leto delovnega staža se invalidska pokojnina zvišuje po določenih odstotkih, tako da doseže zavarovavec po 32. letih službe polno invalidsko pokojnino.

Posebna skrb za mladino odseva iz določila, po katerem pridobi zavarovavec, ki še ni dopolnil 25 let starosti, a je postal nesposoben za delo, pravico do invalidske pokojnine že po šestih mesecih neprekinjenega dela, in sicer v višini 50% pokojninske osnove.

Polna pokojnina — starostna in invalidska — znaša 100% pokojninske osnove. Pokojninsko osnovo pa tvori povprečna časovna plača za redni delovni čas, ki jo je zavarovavec prejel zadnje leto oziroma zadnjih 5 let, če je to za njega ugodnejše. Za plačo po času se jemlje plača po delovnem času oziroma mesečna plača.

Za starostne upokojence je zlasti pomembno šee določilo, da se jim po vsakem polnem letu službovanja poveča pokojnina za 2% pokojninske osnove, kolikor po upokojitvi nadaljujejo svojo službo ali pa nastopajo kako drugo službo. Tako povečana starostna pokojnina pa ne sme preseči 110% pokojninske osnove.

Novi zakon odpravlja zastaro pokojninskih pravic, vendar z omejitvijo, da se delovni staž, ki se šteje za pokojnino zmanjša za toliko časa, za kolikor je zavarovavec po 1. jan. 1947 prekinil delo za več kot eno leto oziroma zavarovanka z otrokom do treh let za več kot dve leti. To pa ne velja za zavarovance, ki so v času prekinitev dela uživali pokojnino ali invalidnino.

Po smrti zavarovanca nudi novi zakon njegovi rodbini večjo zaščito kot dosedanja in jo razširja tudi na starše in vnuke zavarovanca. Rodbini pritiče rodbinska pokojnina:

- če je zavarovavec dosegel delovni staž najmanj 5 let;
- če je zavarovavec izgubil življenje zaradi nesreče pri delu;
- če je zavarovavec užival posebno pokojnino (starostno ali invalidsko) ali pa invalidnino III. skupine zavarovancev (zmanjšana delovna sposobnost za 51% do 75%).

Pravico do rodbinske pokojnine ima

Sklepi IV. plenuma Centralnega odbora AFŽ Jugoslavije Organizacije AFŽ morajo pomagati materam in družinam pri vzgoji mladega rodu

Razširjeni IV. plenum CO AFŽ Jugoslavije, ki je bil v Beogradu 5. in 6. februarja, je izdal resolucijo o nalogah AFŽ v socialistični vzgoji mladega naroda, resolucijo o nalogah AFŽ v mednarodnem ženskem gibanju in sklepe o političnih in gospodarskih nalogah v zvezi z volitvami v Ljudsko skupščino.

Kot neposredne naloge v vzgoji mladega naroda naračaja postavlja AFŽ pred vse svoje organizacije vztrajno in sistematično borbo proti sleherni zaostalosti, borbo proti nepismenosti, borbo proti nazadnjaškim pojmovanjem in vraževernosti in borbo za odpravno ferežde. Da se izboljšalo higieniško življenje ter naga in prehrana otrok, morajo organizacije AFŽ organizirati razna predavanja, seminarje in tečaje ter nuditi vsokom staršem pri vzgajanju otrok in vztrajno močnejših stikov med družino in šolo. Kar zadeva predšolsko in izvenškolsko vzgojo otrok, mora organizacija AFŽ prevzeti vodstvo nad aktivji za delo s predšolskimi otroki in podmladmom v starosti 6—9 let ob vsej podpori mladinskih in pionirске organizacije ter prostovoljnih delavcev. Da bi to dosegle, je treba pristeti z organizacijo tečajem in seminarjem za usposabljanje kadrov iz vrst aktivistk za delo z otroki. V dogovoru z Rdečim križem bo organizacija AFŽ prevzela zdravstveno prosvetljevanje mater, da bi se zmanjšala obolenja in umrljivost otrok. Pri vseh vprašanih aktivnostih mater in otrok ter vzgajanja otrok je treba razviti čim večjo udeležbo pri delu organov oblasti, v svetih in v skupinah ljudskih inšpektorjev.

AFŽ JUGOSLAVIJE SE BO ŠE NADALJE BORILA ZA ZMAGO RESNICE V SVETU

Druge resolucije ugotavlja, da pomeni največje izključitvi AFŽ Jugoslavije pred Mednarodno demokratično federacijo žena samovoljen in sovražen akt nazadnjaka v Jugoslaviji in da je bil izveden nepravilno, ker ima pravico do izključitve samo Kongres federacije, ter da so žene Jugoslavije s svojo udeležbo v boju proti fašizmu, s svojo udeležbo pri graditvi socializma v svoji državi in borbo za mir ter demokracijo in za pridobilo ugled med širokimi množicami demokratičnih žena na svetu. Nove študije diktat ne more ločiti žena Jugoslavije iz mednarodnega naprednega ženskotnega gibanja.

Antifašistična fronta žena Jugoslavije je s svojo borbo za enakopravne odnose na svetu, proti politiki podrejanja in hegemonističnih, napadalnih načrtov, ki so podlaga za vojno nevarnost, proti proizvodnji in uporabi atomskega orožja, s svojo borbo za temeljna načela udeležbenka v borbi za mir na svetu. Za izboljšanje te velike smote, ki ustrezajo vzvezno skupščino vključil več članov OF; kateri okraj bo dosegel večji odstotek pri plačevanju članarine; kateri okraj bo imel najboljšo udeležbo na volitvah; kateri okraj bo imel najmanjši odstotek glasov v skrinjici brez

večjo storilnost, aktivno delo v kmečkih obdelovalnih združenjih.

Posebno pozornost bo organizacija AFŽ posvetila volitvam v Ljudsko skupščino s tem, da se bo vključila v splošno predvolivno aktivnost Ljudske fronte ter iskala in razvijala raznovrstne oblike, v katere bi se zajele vse žene. Ta delavnost bo potekala v znamenju premagovanja težav, ki so nujne pri graditvi socializma.

V borbi za izpolnitev planskih nalog mora organizacija AFŽ pomagati ljudski oblasti in sindikatom pri vključevanju delovne sile, proti fluktuaciji, za večjo disciplino, proti nepravilnim izostankom. Organizacije AFŽ morajo imeti točen pregled nad planirano žensko delovno silo in delovnimi mesti za žene, da bi čim bolj uspešno vključile žene v gospodarstvo.

Stalno delo organizacij mora biti v tem, da pomagajo ljudski oblasti in sindikatom skrbeti za izboljšanje življenjskih razmer delovnih ljudi, za odpiranje ustanov za otroško zaščito, kjer so za to možnosti, za strokovno usposabljanje žena, poživiljeno delo na kulturno-prosvetnem področju.

Kar zadeva razvoj socialističnega sektorja in sploh socializma na vasi, določajo sklepi: še večjo aktivnost žena v borbi za večji donos in raznih gospodarskih panogah (razna žita, vrtnarstvo, živinoreja, perutinarstvo, gojitev sviloprejk), čim boljše organizacijo dela v kmetijstvu in nadaljnje razvijanje lokalnih brigad za medsebojno pomoč pri obdelavi zemlje, odpiranju otroških ustanov v obdelovalnih združenjih, aktiviziranje vseh sposobnih žena pri združenem delu in odločna borba za izpolnitev vseh obveznosti do države.

Naloga organizacije AFŽ je, da razvije pri ženah pobudo v tistih gospodarskih panogah katerih proizvodi se izvažajo, da se zagotovi uvoz sredstev, potrebnih za nadaljnjo graditev.

Da bi se čim bolj uspešno izvršile dane naloge, postavljajo sklepi nadaljnje delo za ureditev organizacije AFŽ. Poiskati je treba nove delovne oblike, od sedanjih pa uporabljati tiste, ki najbolj ustrezajo določenemu terenu. Posvetiti je treba pozornost posvetovanjem žena raznih strok (učiteljice, zdravstvene delavke, udarnice, zadržnice itd.), da se lahko pogovore o svojih izkušnjah in izboljšanju dela.

Frontovci okraja trebneje so napovedali predvolivno tekmovanje okraju grosuplje in novo mesto

Okrajni plenum OF v Trebnjem je sklenil, da bodo napovedali frontovcem grosupeljskega in novomeškega okraja predvolivno tekmovanje v teble točkah: kateri okraj bo do volitev v OF; kateri okraj bo dosegel večji odstotek pri plačevanju članarine; kateri okraj bo imel najboljšo udeležbo na volitvah; kateri okraj bo imel najmanjši odstotek glasov v skrinjici brez in njegovega namestnika . . . . . (rodbinsko ime, očetovo ime in ime, poklic in prebivališče)

Štampiljka
(Podpis predsednika in tajnika)

2. Ponovno opozarjamo, da je delovna služba pri okrajnih volivnih komisijah od 7. do 19. ure, pri okrajnih sodiščih pa za čas overjanja dokumentov prav tako od 7. do 19. ure tudi v nedeljah.

Republika voliona komisija LRS

Opozorilo okrajnim volivnim komisijam

1. Okrajne volivne komisije izdajo po 38. členu zakona o volitvah poslanec za Ljudsko skupščino FLRJ razglas o potrditvi kandidatur v tej obliki:

»Razglas

Okrajna volivna komisija volivnega okraja . . . . . je potrdila na podlagi 35. člena zakona o volitvah poslancev za Ljudsko skupščino FLRJ za volivni okraj . . . . . Ljudske republike Slovenije kandidatura . . . . . (rodbinsko ime, očetovo ime in ime, poklic in prebivališče)

O NALOGAH V GOSPODARSKI GRADITVI IN O PRIPRAVAH NA VOLITVE V LJUDSKO SKUPŠČINO

V sklepih o tekočih političnih in gospodarskih nalogah postavlja IV. plenum CO AFŽ kot osnovno: široko politično in delovno delo med žene, aktivizacijo žena pri vseh nalogah preletnega plana, vključevanje žena v gospodarstvo, politično delo z ženami na vasi, borba za

FRONTOVCI OKRAJA TREBNJE SO NAPVEDALI PREDVOLIVNO TEKMOVANJE OKRAJU GROSUPLJE IN NOVO MESTO

Okrajni plenum OF v Trebnjem je sklenil, da bodo napovedali frontovcem grosupeljskega in novomeškega okraja predvolivno tekmovanje v teble točkah: kateri okraj bo do volitev v OF; kateri okraj bo dosegel večji odstotek pri plačevanju članarine; kateri okraj bo imel najboljšo udeležbo na volitvah; kateri okraj bo imel najmanjši odstotek glasov v skrinjici brez in njegovega namestnika . . . . . (rodbinsko ime, očetovo ime in ime, poklic in prebivališče)

Štampiljka
(Podpis predsednika in tajnika)

2. Ponovno opozarjamo, da je delovna služba pri okrajnih volivnih komisijah od 7. do 19. ure, pri okrajnih sodiščih pa za čas overjanja dokumentov prav tako od 7. do 19. ure tudi v nedeljah.

Republika voliona komisija LRS

Opozorilo okrajnim volivnim komisijam

1. Okrajne volivne komisije izdajo po 38. členu zakona o volitvah poslanec za Ljudsko skupščino FLRJ razglas o potrditvi kandidatur v tej obliki:

»Razglas

Okrajna volivna komisija volivnega okraja . . . . . je potrdila na podlagi 35. člena zakona o volitvah poslancev za Ljudsko skupščino FLRJ za volivni okraj . . . . . Ljudske republike Slovenije kandidatura . . . . . (rodbinsko ime, očetovo ime in ime, poklic in prebivališče)

O NALOGAH V GOSPODARSKI GRADITVI IN O PRIPRAVAH NA VOLITVE V LJUDSKO SKUPŠČINO

V sklepih o tekočih političnih in gospodarskih nalogah postavlja IV. plenum CO AFŽ kot osnovno: široko politično in delovno delo med žene, aktivizacijo žena pri vseh nalogah preletnega plana, vključevanje žena v gospodarstvo, politično delo z ženami na vasi, borba za

Obvarujmo otroke pred davico!

V zdravstveni zaščiti ljudstva začinjamo v februarju z zelo važno akcijo — cepili bomo namreč mladino proti davici. Zakaj je zdravstvena služba začela s to akcijo?

Davica je sama po sebi zelo težka in nevarna bolezen. Štejemo jo med nalezljive boleznij in pravimo tudi, da je otroška nalezljiva bolezen. Ta tridnevni povsem ne drži — vendar v največji meri le velja, da izmed vseh, obolelih za davico, odpade okrog 80% na mladino v starosti od dveh do desetih let. Prav posebno nevarno je še to, da je med temi največ bolnikov ravno v starosti med drugim in petim letom, ko je organizem najmanj odporen proti davici. Davica je nevarna iz dveh razlogov. Bolezen sama poteka pogosto zelo burno in s težkimi znaki. Posebno nevarno je pa še, da bacil davice izloča poseben strup, ki prodira v bolnikovo kri in lahko težko poškoduje živčevje ali pa srce. Tako se pogosto zgodi, da otrok sicer davico preboli še nekam dobro, pa postane zaradi strupenega delovanja bacila davice za vse življenje težki invalid.

Samo nekaj številok o gibanju davice v Sloveniji po osvoboditvi nas poudari dovolj jasno, da ji moramo posvetiti vso pažnjo. Leto 1945 je oblozilo za davico 1744 oseb in jih je od teh 158 umrlo. V letu 1946 davica še narašča. Za njo je obolelo 2265 oseb. Smrtnost pa je padla na 118 primerov. V letu 1947 smo spomladaj začeli v onih okrajih, kjer je bila davica najpogostejša, cepiti vso mladino proti davici. Uspeh ni izostal in se najlepše odraža v padcu obolelih za davico, saj v tem letu zaznamujemo 1139 obolelih in ta padec se nadaljuje v naslednje leto, ko zabeležimo v vsej Sloveniji 712 primerov davice. V lanskem letu je davica zo-

pet nekoliko porasla in dosegla 1034 primerov, kar moramo predvsem pripisati malomarnosti do cepljenja, saj je bil lansko leto odziv k cepljenju v onih predelih, kjer smo cepili, sorazmerno najslabši. Čeprav davica pada, ne smemo popustiti z delom.

Najboljše varstvo mladine pred davico je zaščitno cepljenje. Da je temu v resnici tako, potrjujejo najboljše podatki. Lastne izkušnje in dognanja naprednih narodov v borbi proti davici so nam narekovala uredba o obveznem cepljenju otrok in mladine proti davici, ki je veljavna za vso državo. Cepiti so se dolžni vsi otroci od drugega do desetega leta starosti.

S pomočjo cepljenja proti davici bomo — kakor drugje po svetu — znižali davico v najvišji meri in ji vzeli značaj nevarnosti za našo mladino, predvsem deco. Seveda je za takšno delo neogibno potrebno sodelovanje staršev z zdravstveno službo. To sodelovanje se mora odražati predvsem v točnem odzivu k cepljenju. Za uspešno cepljenje sta potrebni v tritedenskem do enomesečnem razdobju dve injekciji in prihodnje leto še ena injekcija. Samo takšno cepljenje daje otroku odpornost proti bolezni. Samo enkratno cepljenje je nepopolno, brez učinka in torej nesmiselno.

Letošnje cepljenje proti davici bo zajelo vso Slovenijo. Prepričani smo, da bodo starši razumeli velik pomen cepljenja za zaščito zdravja njihovih otrok. Ne pozabimo, da lahko davica napade vsakega otroka in da lahko v nekaj tednih iz zdravega in lepo razvijajočega se otroka naredi težkega invalida. Le cepljenje uspešno varuje mladino pred takšnimi nevarnostmi!

Zmaga nad priznanimi ameriškimi šahisti največji uspeh jugoslovanskega šaha

Končana je velika borba jugoslovanskih in ameriških šahistov v radiotelegrafskem matchu. Ta match je bil dvo-krožen in je trajal 4 dni, in sicer od 11. do 14. februarja. Obe moštvi sta bili sestavljeni iz po desetih najboljših šahovskih mojstrov vsake države. Proti zelo

V drugem kolu je ameriško moštvo napelo vse sile, da bi zboljšalo rezultat in po možnosti dobilo match. Mojstri šahovske reprezentance Jugoslavije so napeli v tej odločilni fazi borbe vse svoje sile za prestiž svoje domovine ter zmagali.

hovski izurjenosti. Zadnji del brzojavke je bil naslovljen na ing. Vidmarja ml. Radiotelegrafska služba šahovskega radijskega prenosa v Beogradu je prejela brzojavko od šefa iste službe v New Yorku: »Zelo sem vesel, da lahko pošljem vašemu kolektivu iskrene čestitke in zahvalo za čudovit uspeh prenosa šahovskega matcha.«

Američani so takoj po končanih par-

Veliko dvorano Filharmonije v Ljubljani, kjer so naši šahovski mojstri na demonstracijskih deskah prikazovali potek partij, je vsak večer obiskalo nad tisoč ljubiteljev šaha

močnemu in zelo izkušenemu ameriškemu moštvi je stopilo v borbo mlado in borbeno moštvo Jugoslavije. V šahovskem svetu je prevladovalo mnenje, da imajo izkušenejši šahisti Amerike več upanja na zmago. Že rezultat prvega kola tega matcha je presenetil svetovno šahovsko javnost, kajti jugoslovansko moštvo je zmagalo z rezultatom 5 1/2 : 4 1/2.

Ob izteku časa za igranje nista bili končani partiji Dake—Puc in Milič—Kewitz. Po temeljitih analizah je Jugoslavija poslala predlog, da se mojstru Pucu prizna zmaga nad Dakeom in partija Milič—Kewitz pa neodločeno. Američani pa se niso strinjali z našim predlogom ter predlagali obe partiji za remis. Vendar je Jugoslavija trdno vztrajala na svojem prvotnem stališču. Končno so se sporazumeli, da se mora partija Dake—Puc igrati v sedmih dneh, partija Milič—Kewitz pa so priznali Američani za neodločeno. Rezultat je zaenkrat 10 in pol proti 8 in pol za Jugoslavijo, poleg partije Dake—Puc, ki v uspeh jugoslovanskega moštva še ni vstela. Individualni uspehi obeh moštev so sledeči:

Jugoslavija	Amerika
1. Gligorič 1/2, 1/2	1. Reshevsky 1/2, 1/2
2. Pirc 1/2, 1/2	2. Fine 1/2, 1/2
3. Trifunović 1/2, 1/2	3. Horowitz 1/2, 1/2
4. Rabar 1/2, 0	4. Danker 1/2, 1
5. Vidmar ml. 1, 1	5. Ulvestade 0, 0
6. Puc 1/2, ?	6. Dake 1/2, ?
7. Milič 1/2, 1/2	7. Kewitz 1/2, 1/2
8. Kostić 1/2, 1/2	8. Byrne 1/2, 1/2
9. Matanović 1, 1	9. Pinkus 0, 0
10. Ivkov 0, 1/2	10. Bisguier 1, 1/2
5 1/2, 5 (1)	4 1/2, 4 (1)

Naši vrhunski šahisti so svoji seriji zmag v zadnjih letih nad reprezentancami raznih držav dodali dosedaj najlepšo in obenem tudi najtežjo t. j. zmago nad večkratnimi svetovnimi prvaki — Američani. To je velik in pomemben uspeh jugoslovanskega šaha, kar so priznali tudi Američani, ki so prvi čestitali našemu moštvu k zmagi.

V Ljubljani je bil organiziran prenos dvoboja v veliki dvorani Filharmonije, kjer so mojstra Prajnfalk in Gernek ter mojstri kandidati Mlinar, Sušnik in Levatič sproti razlagali na demonstracijskih deskah vsako igrano potezo. Pri analizah so pridno pomagali prof. Stupan, Krivec, ing. Sikošek, Slokan, Bajec mlajši. Dvorana je bila vsak dan polno zasedena. V Beogradu so bile vstopnice razprodane že dan prej.

Se nekaj zanimivosti: V partiji ing. Vidmar—Dake je ob časovni kontroli prišlo do nesporazuma glede števila potez. Ugotoviti je bilo treba, kje je napaka, v Beogradu ali v New Yorku. Končno so priznali Američani, da so oni zagrešili napako in vodstvo ameriškega moštva je poslalo jugoslovanskemu vodstvu tole brzojavko: »Vi imate prav glede števila potez. Ulvestade se je vdal. Beli (ing. Vidmar op. ur.) je igral izvrstno. Kmoch (vodnik dvoboja v Ameriki) sodi da je to najboljša pozicija partija matcha. Ulvestade bo v Italiji od aprila in upa, da vas bo videl ter vam osebno čestital k vaši šahovski zmagi.«

Prinašamo partiji iz II. kola Matanović—Pinkus in ing. Vidmar—Ulvestade.

Beli: Matanović   **Črni: Pinkus**
FLRJ   ZDA

1. e4, e5, 2. Sf3, Sc6, 3. Lb5, a6, 4. La4, Sf6, 5. 0—0, Le7, 6. Te1, b5, 7. Lb3, 0—0, 8. c3 d6, 9. h3, Sa5, 10. Le2, e5, 11. d4, Dc7, 12. Sbd2, Sc6, 13. dc, dc, 14. Sd1, Le6, 15. Sc3, Tad8, 16. De2, g6, 17. Sg5, Lc8, 18. Ld2, Lb7, 19. Tad1, Kg7, 20. Le1, Sa5, 21. Sg4, Sg4, 22. Dg4, Td1, 23. Td1, Lc8, 24. Dh4, črni se vda, ker je uvidel, da mu je nemogoče v tej težki poziciji napraviti v nekaj minutah še 26 potez.

Beli: ing. Vidmar ml.   **Črni: Ulvestade**
FLRJ   ZDA

1. d4, Sf6, 2. Sf3, e6, 3. c4, Lb4+, 4. Ld2, De7, 5. g3, 0—0, 6. Lg2, Ld2+, 7. Dd2, d6, 8. Sc3, c6, 9. 0—0, Sbd7, 10. Tad1, Se8, 11. e4, e5, 12. d5, c5, 13. Se1, Sb6, 14. b3, f5, 15. e4, Lf5, 16. Sd3, Sf6, 17. Tde1, Tae8, 18. Sf4, Dd7, 19. Se6, Tf7, 20. f4, Le6, 21. de, De6, 22. Te2, Td7, 23. a4, a6, 24. a5, Sc8, 25. Db2, Kh8, 26. Tfe1, Df5, 27. Sa4, e4, 28. Sc3, Tde7, 29. Dc2 d5, 30. Sd5, Sd5, 31. cd, Dd5, 32. Te4, Te4, 33. Te4, Te4, 34. De4, De4, 35. Le4, Sd6, 36. Ld5, h5, 37. Kf2, Kh7, 38. Ke3, Kg6, 39. Lf3, h4, 40. g4, Kf6, 41. g5+, Ke6, 42. Lg4+, Ke7, 43. f5, Sf7, 44. Kf4, Kd6, 45. Lf3, Se5, 46. Lb7, c4, 47. bc, Sc4, 48. f6, g6, 49. Ld5, Se5, 50. f7, Sd7, 51. Le4, Ke7, 52. La6: in črni odneha.

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 15. februarja ob 7. uri: Med področja nizkega zraka pritiška, ki se nadalje določajo vreme v Severozapadni, Severni in Vzhodni Evropi, se od jugozapada vedno močnejše gradi visok zračni pritisk, ki dovaja v predele južno od Alp topli subtropski zrak. Zaradi tega se nam obeta milo pomladansko vreme s krajevnimi padavinami.

V Sloveniji vlna danes pretežno jasno vreme, ponekod pa je bilo oblačno s dobnimi in snežnimi padavinami. Najnižja temperatura je bila v Planoti — 4 stop. C.

Snežne razmere v Sloveniji dne 15. februarja ob 7. uri:

Planica: —3 stopinj, 60 cm snega.
Jezerko: —1 stopinja, 16 cm snega.
Slovenjegraec: plus 1 stopinja, 4 cm snega.
Murska Sobota: plus 1 stopinja, 2 cm snega.
Pokljuka: —3 stopinj, 80 cm novega snega na 110 cm podlage.

Vremenska napoved za četrtek 16. febr.: Pretežno lepo vreme. Temperatura ponekod do —8 stopinj C. čas dan do plus 10 stop. C.

ASPEN TINE MULEJ na 29. mestu v veleslalomu. MATEVŽ LUKANC na 54. mestu

Tudi v slalomu premoč Avstrijk — Dagmar Rom zmagovalka

Aspen, 15. februarja. Danes dopoldne je bilo v Aspenu tekmovanje v specialnem slalomu za ženske, katerega se je udeležilo okrog 30 tekmovalk. Tudi v tej disciplini si je priborila naslov evetovne prvakinje Avstrijka Dagmar Rom, mlada

študentka iz Innsbrucka. Tudi ostale avstrijske tekmovalke so se danes zopet izkazale, saj so zasedle med prvimi desetimi mesti pet mest.

Vretni red na cilju je bil naslednji: 1. Dagmar Rom (Avstrija), 2. Erika Mah-

ringer (Avstrija), 3. Celina Seghi (Italija), 4. Schuh-Proxau (Avstrija), 5. Luciene Schmidt-Couttet (Francija), 6. Andia Meese (ZDA), 7. Truda Joch (Avstrija), 8. Suzanne Thioliere (Francija), 9. Lili Hammejer (Avstrija), 10. Randolph (ZDA), 11. Olivia Auesoni (Svica), 12. Rosemarie Bleur (Svica), 13. Micheline Demasieres (Francija) itd.

Prva Kanadčanka Louise Cotward je zasedla 18. mesto, prva Norvežanka 19. mesto, na 25. mestu pa je prva Angležinja Pinciengne.

Moški se bodo jutri pomerili v samostojnem slalomu, katerega se bosta udeležila tudi naša predstavnika Tine Mulej in Matevž Lukanc. Strokovnjaki zbrani na tem prvenstvu, ematirajo, da se bo vodila glavna borba za prva mesta med Italijani, Avstrijci, Francozi in Svicarji.

Jugoslovanski tekmovalci Tine Mulej se je plasiral na 29. mesto z rezultatom 2:03,3. Lukanc pa je zasedel 54. mesto z rezultatom 2:12,5. Tine Mulej je progno, razen zadnjega dela, kjer je padel in zgubil 4 sekunde, vozil izvrstno. Po mnenju opazovalcev bi se, če ne bi padel, plasiral na 19. mesto.

Lukanc Matevž je zaradi dveh padcev izgubil precej dragocenih sekund. Za Mulejem so se plasirali še vsi Finci in Američani ter nekateri Norvežani, Švedini in Avstrijci, kot brata Gabl in Nöglar.

Naša tekmovalca sta povabljena na tekmovanje za prvenstvo Amerike, ki bo 24. in 25. februarja v Banku.

Dve nogometni tekmi Odreda s »Slogoc« iz Novega Sada

V soboto in nedeljo bo v Ljubljani po daljšem preledu nogometna tekma lig-nih moštev in sicer med Odredom in novosadsko »Slogoc«. Tekma bo brez dvoma na precejšnji kvalitetni visini, saj je »Slogoc« v zadnjih tekmah vsako povzela Budimost iz L lige z rezultatom 8:1 ter »Sara-jevoc«. Za Odred že vemo, da je okrepjen z dobriimi igralci iz STO-ja ter da bo skušal po temeljitih pripravah za državno prvenstvo (v Portorožu) pokazati svoje znanje ob dobri kondiciji svojih igralcev. Tekma v soboto ob 15. uri, v nedeljo pa ob 14.30 na stadionu ob Tyrševi cesti.

Olimpijski prvak v smuku Francoz James Couttet je bil včeraj v Aspenu, kjer tekmujejo najboljši smučarji za svetovno prvenstvo, tretji v veleslalomu. Njegov sorojak Georges Pannisset (v črnem svitru) je bil na tem tekmovanju sedmi. Couttet je favorit za prvo mesto v smuku tudi na tem tekmovanju.

Pokusimo ob tej priliki napraviti iz nebesnih teles najbolj draži človeško Z raketno odpraviti tja?

so radi nedvomno ne. Izlete na Mars znanstvenih člankov. Pred leti je namreč v Ameriki nezasišani poplah zaradi znanstvenih reportaže, prirejane po Welsopu, ki je opisoval marsovec, ki bi naj našli na velikanški eksplozija na Marsu. Svaru močnejše življenje in ali morda ne živijo tam človeku podobna bitja — vsaj po njegovih nagibih in prizadevanjih.

KAJ JE MENIL GIORDANO BRUNO?

Ime učenjaka Giordana Bruna je do danes znano. Na grmadi so ga sezgali, ker ni bil pred tristošestdesetimi leti upal na življenje, je tudi Giordano Bruno skušal gledati v vesoljstvo in kar najbolj razgovoriti življenje. V Londonu je izšla njegova knjiga »O neskončnosti vesoljstva v svetu«. V njej je izpovedoval svojo vero, da življenje ni omejeno le na Zemljo, da torej ni središče »stvarstva«. Zaprta je, da je nešteto svetov, na njih pa da so živa bitja... Dandanes ta vera ni popolnoma neznanstvena. Da je življenje tudi na drugih nešteti svetovih, sicer da ni dokazano. Toda ni močnejše tajiti, čemu, da je samo v velikanški skupini zvezd, ki jo imenujemo galaksijo, v Rimski cesti, ki je tudi okvir bivanja našega

Izlet na MARS

osončja, deset milijard sonc. Marsikatero teh sonc pa ima svoje planete. Verjetnost je torej, da je vsaj nekaj planetov s podobnimi razmerami, kakršne vladajo na Zemlji. Življenje ni izjema, čeprav ni tudi pravilo v vesoljstvu

V NAŠEM OSONČJU ŽIVLJENJE LE NA ZEMLJI?

Ze leta 430. pred našim štetjem je grški filozof Meprodor pisal: »Trditi, da je samo Zemlja nosilec življenja, je prav tako nesmiselno, kakor če bi trdili, da je na velikanški posejani njivi mogel zrasti le en klas.« S tem se morejo strinjati tudi dandanašnji astronomi. Vendar pa ne morejo določno odgovoriti, leje drugje v vesoljstvu so še svetovi kot nosilci življenja. Kaj n pr. vemo o najbližjih nebesnih telesih — o našem osončju in planetih? Vemo toliko, da je odgovor že dovolj jdoleden: življenje, ki bi bilo vsaj malo podobno življenju na Zemlji, ki bi bilo to, kar pod tem pol-mo razumemo, ni močnejše na Merkurju, Veneri, Jupitru, Saturnu, Uranu, Neptunu in Plutonu. Kaj pa na Marsu? Naša naloga je, da odgovorimo na to vprašanje.

ZAKAJ JE SONCE MOTOR ŽIVLJENJA NA ZEMLJI?

Sonco je vir življenja. Življenje terja nešteto zamoatanih pogojev. Eden najpo-

membejnših je primerna toplota. Planeti, ki so bliže Sonca, prejemajo tudi več toplote. Tisti pa, ki so preveč oddaljeni, se ne ogrevajo dovolj, da bi se moglo na njih razviti življenje. Kako so se planeti razvrteli okrog velike »speči« Sonca? Če začnemo z najbližjim, z »Slogoc« in ososedom Sonca, se vrstijo takole: Merkur, Venera, Zemlja, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun in Pluton. To pomeni, da sta Merkur in Venera preblizu Sonca, Mars pa je že nekoliko predaleč, medtem ko so zunanji planeti (izven zemeljske poti okrog Sonca) že tako daleč, da prejmejo le ekromno merico sončne toplote. Zemlja je od Sonca dvojnopolkrat oddaljena kakor Merkur in štiridesetkrat bliže kakor Pluton (od Sonca najbolj oddaljeni planet). Planeti so astronomom še v marsikaterem pogledu skrivnostni. Učenjaki priznavajo, da vedo marsikaj več o neprimerno mnogo bolj oddaljenih zvezdah — kjer gre za oddaljenost na stotine svetlobnih let — kakor o naših osedih. Vendar s tem ni rečeno, da bi ne vedeli, koliko n. pr. znaša temperatura na posameznih planetih, ali imajo ozračje in kakšno, kako so veliki, kakšna je njihova gmota, kako dolg dan in leto imajo itd. Toda opazovanje planetov je zelo težavno bodisi ker njihovo lice skrivajo oblaki, ali ker so preblizu Sonca (n. pr. Merkur).

KAJ VEMO O POSAMEZNIH PLANETIH?

Astronomi niso dolgo vedeli, da ne vidijo z daljnogledi površja nekaterih planetov, temveč samo njihove oblake. Venera, Jupiter, Saturn, Uran in Neptun se skoraj stalno skrivajo v svojih oblakih. Merkur pa se pogosto skriva v sončni svetlobi — Sonce je mnogo svetlejšje od njega, da bi bilo mogoče opazovanje z Zemlje. Ko se Merkur nekoliko odmakne iz sončne bleščave, pa vidimo le njegov krajec, podoban luninemu. Merkur je najmanjši planet. Zato pa nima ozračja: ni ga mogel obdržati, ker je na njem težnost premajhna. Če pa astronomi dopuščajo, da ima Merkur zrak, naglašajo, da je njegovo ozračje zelo redko. Da na Merkurju ni ugodnih pogojev, sprevidimo že iz tega: temperatura znaša 413 stopinj Celzija. To pa pomeni, da Merkur ne more imeti tekoče vode, in če že ima reke, se po njem pretaka — tekoči smuce. Ker Merkur obrača stalno le eno stran proti Soncu, vlna na njegovi nočni strani mraz —50° C. Merkur torej ne more biti nosilec življenja. Toda Venera? Kar vemo o nji, je dovolj, da moremo sklepati: Tudi na Veneri najbrž ni življenja, ki bi bilo podobno našemu. Venera je polovico bliže Soncu kakor Zemlja. Temperatura znaša 57° C. Vedeti pa moramo, da je to temperatura, ki so jo merili po njenem ozračju, visoko nad njenim površjem, ker žarki z njenega površja zaradi stalne poplačanosti ne morejo prodreti neposredno na Zemljo. Na nočni strani Venera pa znaša temperatura —27

stopinj Celzija. Iz tega pa smemo sklepati, da je na površju mnogo topleje, saj tudi temperatura višjih leg zemeljskega ozračja znaša —50° C. Venero obdajajo gosti beli oblaki, ki močno odbijajo sončno svetlobo. Zato je Venera, ki jo poznamo kot večernico ali danico, tako svetla. Oblaki pa popolnoma skrivajo njeno površje, tako da niti ne vemo, koliko časa potrebuje, da se zavrti okoli svoje osi. Sodijo pa, da sta dan in noč na Veneri daljša kakor pri nas. V ozračju Venera je zelo mnogo ogljikovega dioksida, spektralna analiza pa ni pokazala na nji kisika in ne vodene pare. Takšno ozračje seveda ni primerno za življenje. Toda verjetno je tudi, da so Venerini beli oblaki iz ledenih kristalov ter da se vodna para in kisik skrivata v nižjih legah. Velike količine ogljikovega dioksida pa bi mogle tudi pričati, da se je na Veneri razvilo bogato rastlinsko življenje. Na Veneri bi utegnile vladati takšne razmere, kakršne so bile na Zemlji v dobi, ko je začel nastajati premožji velikanskih praogrodov, ki so zrastle v vlažnem in vročem podnebnju. Venera bi torej bila slika življenja na zemlji pred milijoni let.

ZANIMA NAS PREDVSEM MARS

Povedati bi bilo treba še kaj o največjem planetu — o Jupitru. Zanimiv je tudi Saturn s svojim znamenitim prstanom. Tu sta še Neptun — ki so ga odkrili prej z računi kakor so ga zagledali z daljnogledom — in Pluton, o katerem ne vedo še skoraj prav nič. Nadaljevanje na 6. strani.

